

A BRÜNNI BEGYES GALAMB

A Brünni begyes galamb a legkisebb és legkecsesebb begyes fajta.

Eredete Bohémia és Morvaország. Az 1800-as években tenyésztették ki.

Akkoriban még vastagabb testfelépítésű, tágabb lábközű, az arányosnál csak kicsivel hosszabb lábú, gyenge vagy elfűzés nélküli begyű, többnyire „béka combos”, szinte függőleges testtartású galambok voltak, lábaik a test közepe alatt helyezkedtek el.

Nagyon temperamentumos, izgó-mozgó, intenzív fújó fajta, nagyon jó költő és nevelő képességekkel bírt már abban az időben is.

A kitenyésztő országon kívül, nagyon megtetszett a német tenyésztőknek is, akik „pártfogásukba” vették a fajtát és elkezdődött a fajta importálása, vásárlása és nagyobb létszámban kerültek ki Németországba.

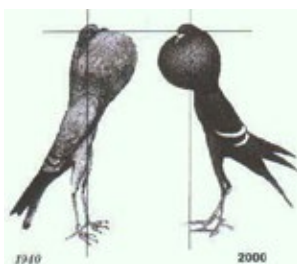
Már 1910 március 13-án Mainz-ban, a Hesseni Szövetségi kiállításon 36 fő német tenyésztő akaratnyilvánításaként megalakult a *Brünni Tenyésztők Klubja 1910* elnevezésű fajtaegyesület, mely tagjai mind a mai napig tökéletesítik a gyönyörű galambokat.

Még a megalakulás évében 50 főre gyarapodott az egyesület létszáma, 1914-re pedig már 300 fő volt a tagság. A németországi kiállításokon, csak több soros ketrecekben tudták elhelyezni a rengeteg Brünni begyest. Nagyon népszerűek lettek, de a londoni Kristálypalota show-ján csak korlátolt lehetőséget kaptak bemutatásra (50 egyednek adtak helyet), de ez is nagy népszerűsítéshez járult hozzá.

Tapasztalatból legtöbben tudjuk, a német tenyésztők a legtöbb fajtánál, amit «pártfogásukba» vesznek, egyéni ízléseiknek megfelelően változtatnak küllemi jegyeiken. Nem történt ez másként a Brünni begyes fajta esetében sem.

Először egy idős német tenyésztő volt az, aki a fehér színű Brünniket, fehér színű törpe Angol begyesekkel keresztezte. Persze nem egyik napról a másikra, de az eredmény: kecsesebb-vékonyabb test, az arányosnál jóval hosszabb lábak, szűkebb lábköz, és erősebb begy elfűzés lett. Bár a lábszárakon és lábujjakon megjelenő tollakat sok idő volt kitisztítani a fajta „új típusából”, bár napjainkban is megjelennek lábujjakon itt-ott tollak, rögzítetlen, rokon tenyésztést mellőzött állományokban.

Ezzel az „új típusal”, ami jóval hosszabb lábakon áll, szűkebb lábközű, kecsesebb testű, látványosan elfűzött begyű példányok lettek, nem tudott versenyre kelni az eredeti típusú /kitenyésztésű Brünni/, amelyeket a fentiekben jellemeztem. Mutatósbab, különlegesebb, extrémebb lett a németek által tenyésztett produktum.

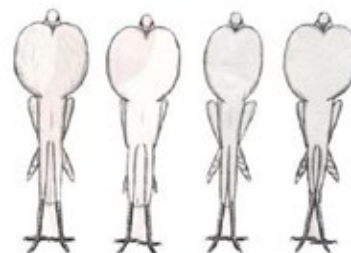
Természetesen a fehér színű egyedek után sorban következett a többi szín tenyésztése a törpe Angol begyesek felhasználásával, majd később a Francia begyest is használták hozzájuk, de főleg a Törpe Angol begyes vált be. Ez megpecsételte a fajta küllemét, a német irányzat lett a kívánatos, a standard követelmény napjainkban is az.

A világon mindenhol ismert, és ami még fontosabb, népszerű lett a Brünni begyes galamb. Ez alól talán kivétel kis hazánk Magyarország, ahol nagyon kevesen tenyésztik, nem kedvelt és sajnos nincs értéke a minőségi példányoknak sem a Magyar emberek előtt.

Ez nagy szívfájdalom a maroknyi Brünni begyes fanatikus Magyar tenyésztőinek. Pedig a fajta minőségi egyedei valóban egyedülálló szépségűek, extrémek minden tekintetben, és míg kis hazánkban 1 000 Ft-ot is sajnálnak adni egy minőségi példányért, addig a cseheknél, németeknél egy minőségi galamb 100 eurótól kezdődik (cserélő gazdát) alsó hangon.

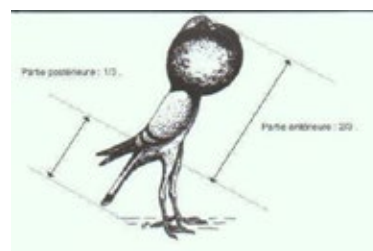
A fajtát méreteiben tekintve a legideálisabb a 30-35 cm közötti magasságú egyedek, ebből a lábszár legalább 13 cm kell, hogy legyen. Szűk lábközből nőtt lábak, melyek méretét úgy határozzuk meg, hogy a galamb ne tapossa lábujjait egyik lábával a másikon, illetve ne terpesszen, általában az 1-1,5 cm-es lábköz az ideális.

A hosszú lábak párhuzamosan futnak egymással, viszonylag egyenesek, de nem a merev „bot” lábak. Lábujjakon áll fújáskor/parádézáskor, tehát nem „teli talpas”, ami ismételten kecsességét erősíti.

(Első rajz bal oldalt az ideális, követendő minden tekintetben)

A lábak előtt helyezkedik el a test 2/3-a, a lábak mögött helyezkedik el a test 1/3-a. Ez az ideális eloszlás, és a kívánatos is.

A test vékony csontozatú, a mellcsont taréj kismértékben kiáll, a vállak szűkek, a begy gömb alakú, alján erős és határozott elfűzéssel. A felfújtt begy tehát a nyakat teljesen körül fogja, az alján pedig szinte elkülönül a vállaktól, az elfűzésnek köszönhetően.

A hát kismértékben lejt, a szárny pajzsok keskenyek-vékonyak, és a hát vége felé keresztelkednek az evező tollak, ez így viszonylag magasan. A kormánytollak keskenyek és rövidek, a fenék toll feszesen illeszkedik csak úgy, mint az egész toll szerkezet a testen.

Fej: Kicsiny, lekerekített, hossztengegye irányában kissé nyújtott. Homloka enyhén domborodó és keskeny.

Szem: Fehéreken sötét, a többi szín írisze narancsvörös. A szemgyűrű keskeny. Feketéké és kékeké sötétszürke, vöröseké világos színű, sárgáké, izabellaké és fehéreké pergamenszínű.

Csőr: Középhosszú, vékony, a felső csőrkéve hegye erősen hajlott. Fehéreken, izabellákon, sárgákon és vöröseken világos (viaszcsőr), egyébként sötét szaruszínű vagy fekete. Az orrdudorok kicsik, simák és fehéren porozott.

Szinte minden színben megtalálható a fajta. Talán ami említésre méltó, hogy a babosakban, tarkákban igyekeznek kerülni a fehér alapszíneket. Észrevételeim szerint, mindinkább a sötét/színes alapú tigris tarkákra törekednek az él tenyésztők, ezeket részesítik előnyben.

Minden színben vannak kimagasló minőségű egyedek, de értelemszerűen azokból a színekből kerül ki a legtöbb, amelyekkel a legrégebb óta foglalkoznak.

Így például a fehérek, feketék, kékek, tarkák...,addig az újabb / nehezebben tenyészthető színekben, mint izabella, fehér szalagosak..., erőteljes hiányosságok tapasztalhatóak az átlagot nézve.

Napjaink él tenyésztői közül, meg kell említeni a fehér szín koronázatlan királyát *Dieter Müllert*, akinek állománya vérvonalilag a Brünni begyes fajtát megreformáló idős német tenyésztő állományának továbbvitele.

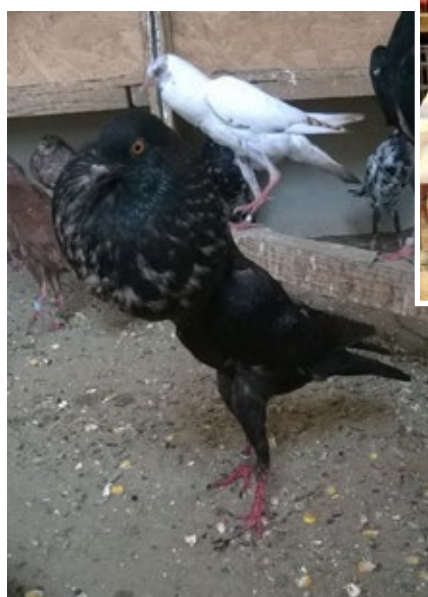
Fekete, fekete tigris tarka színekben uralkodó *Fritz Klein* Németországban.

Sárgákban, vöröseken, AOC szín kategóriákban verhetetlen *Albrecht Zink*, akinek a legextrémebb testfelépítésű galambjai vannak a világon.

A Belgiumi *Gregor Matthaieu* a fekete angol rajzúakkal egyeduralkodó.

Vagy épp az angol *Nick Dawyd*, akinek minden alapszínben megtalálható a fajta, és hihetetlen minőségű galambjai nem igazán találnak legyőzőre.

De meg kell említeni a cseh *Vit Dostalt* is, aki a szívhátúak tenyésztésében páratlan munkát végez, és galambjai eme rajz kategóriában szinte páratlanok.

A főt említett 6 tenyésztő nevét mindenki ismeri és tenyésztői munkájukat/galambjaikat elismerik. De számos egyéb tenyésztője van a fajtának, akik előre tolják azt a bizonyos szekeret.

Sajnos, nálunk Magyarországon és Szlovákiában is, a nagy átlagot nézve jellemző még a régi és az átmenet a típust tekintve, de mindenki igyekszik a modern irányzat felé haladni.

Magyarországon is az él galambok legnagyobb része Német vérvonalakat képvisel/hordoz.

Leírásomban/összefoglalómban látható ideál rajzok internetes képek, főként a Német klub weboldaláról származnak, illetve google keresőben talált értekes, és aktuális rajzok.

Bagdi Ferenc

